

Bewogen hart in oorlogstijd

Hoe houd je je hart zacht in wat je aan den lijve ervaart als een 'polarisatie-tango'? Dat is de vraag die de joodse journaliste Nataschja van Weezel bezighoudt in een mooi boekje. Beantwoordt ze de vraag ook?

Van Weezel beschouwt zichzelf als een links georiënteerde jood, met een progressief en humanistisch wereldbeeld. Van het kabinet-Neta-nyahu, dat zij als integraal 'extreem-rechts' ziet, moet zij niets hebben. Van jongs af is zij verbonden geweest met Israël, dat in haar familie gold als 'verzekeringsspolis' voor als het antisemitisme elders in de wereld ondraaglijke proporties zou aan-nemen. Intussen was zij altijd uit op dialoog. Graag deed zij mee aan gespreksgroepen van moslims en joden. Vanaf de Gaza-oorlog van 2014 werd dat moeilijker. Toch was zij ervan overtuigd dat deze ontmoetingen eraan bijdroegen dat ze elkaar bij een volgende oorlog niet weer zouden kwijtraken. Sinds 7 oktober 2023 is haar wereld in duigen gevallen.

Verbindende middenpositie

Van Weezel keert zich tegen de opvatting dat Israël een koloniaal project was, met het doel een ander volk politiek, sociaal en economisch uit te buiten. Volgens haar waren joden vluchtelingen, die terugkeerden naar een land waar ze oorspronkelijk vandaan kwamen en waarmee de band altijd ongebroken was gebleven. Zij waren niet op zoek naar olie, slaven of goud, maar naar veiligheid. De verrechtsing in de Israëlische samenleving roept sterke vervreemding op bij Van Weezel. Zij heeft een open oog voor de bedenkelijkheid van allerlei maatregelen en gedrag die het de Palestijnen moeilijk maken. Zij pleit voor een Palestijnse staat, maar het bestaan van Israël is voor haar ook een noodzakelijkheid; zij ziet zich in die zin als zionist. Het

boek is een pleidooi voor een radicale, verbindende middenpositie.

Eenzaam

Voor veel joden maakt deze positie Van Weezel tot landverrader. Oude contacten uit de dialooggroep eisen van haar dat ze volledig afstand neemt van 'de nieuwe nazi's' in 'de terreurstaat Israël'. Een vroegere vriendin noemt haar tante van 91 jaar een oorlogsmisdadiger, alleen omdat zij in Israël woont. Van Weezel maakt het zichzelf niet makkelijk en toont zich een moedig mens. Zij kijkt niet weg van de verschrikkingen in Gaza, ervaart de intimidatie te midden van een pro-Palestijnse demonstratie en via haar sociale mediakanalen. Er staan heel wat citaten in dit boek die doen begrijpen dat zij slecht slaapt en op straat geregeld over haar schouder kijkt. Van Weezel voelt zich jood, maar

is niet-religieus. Haar credo is dat mensen meer moeten kijken naar wat hen verbindt, minder naar hun verschillen. Zij gelooft in empathie. Zij wil in gesprek blijven, maar vindt slechts weinig gesprekspartners. Herhaaldelijk overvallen de wanhoop en de twijfel haar.

Dodengebed

Er zijn kanttekeningen te maken bij onderdelen van dit boek. Waardevol eraan is dat het goed zicht geeft op de woede, de vijandschap en de onmacht in het Israëlisch-Palestijns conflict. Van Weezel houdt het vooral bij de joodse kant. Zij laat wel de duistere kant van Hamas en verwante groeperingen zien, maar legt de bal voor een oplossing (eenzijdig) bij Israël.

Opvallend is dat de titel geen vraagteken bevat en de inhoud van het boek weinig antwoorden biedt op de vraag hoe je je hart zacht houdt. Toch staat het er wel in. Eenmaal begint Van Weezel, bij het zien van lijsten met namen van omgekomen Gazaanse kinderen, spontaan het Kaddisj te bidden, het joodse gebed voor de doden: 'Het is het enige gebed dat ik ken.' Het woord naastenliefde komt in dit boek niet voor, Van Weezel brengt het wel in de praktijk. God staat evenmin in dit boek. In het dodengebed is Hij de bron van hoop en de schepper van vrede. «

N.a.v. Nataschja van Weezel, *Hoe houd je je hart zacht. Een pleidooi voor het radicale midden in tijden van oorlog*, uitg. Atlas Contact, Amsterdam-Antwerpen 2024, 144 blz., € 17,99.